VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

Iskelmää rock-asenteella

”Kitara soi, surua soi
niin hiljaa.
Soinnuista sen
ilo on mennyt pois.”

Surujen kitara on käännösiskelmä Agents-yhtyeen huhtikuussa 1986 ilmestyneeltä läpimurtoalbumilta In Beat, jonka tuotti kevyen musiikin moniottelija **Pedro Hietanen**.

Levyä myytiin ensimmäisen viikon aikana yli 10 000 kappaletta. Kuukauden kuluttua albumi oli kivunnut pitkäsoittolistan kärkeen ja vuotta myöhemmin ylittänyt silloisen timanttilevyrajan.

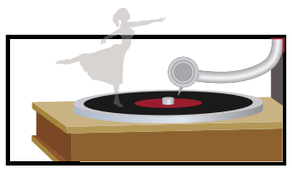

Yhtyeen suosiosta kertoo sekin, että vuoden 1987 kymmenen soitetuimman jukebox-singlen listalta puolet oli Agentsin tuotantoa.

Löytö lännenfilmistä

Surujen kitaran englanninkielinen alkuperäisversio Johnny Guitar kuultiin ensi kerran samannimisessä lännenelokuvassa vuonna 1954. Tunnussävelmän sovituksesta vastasi **Victor Young** ja tekstistä yhdysvaltalainen artisti **Peggy Lee**, joka myös lauloi kappaleen.

Suomalaisista esittäjistä Agents ei suinkaan ollut ensimmäinen, vaan Metro-tytöt, jotka äänittivät **Reino Helismaan** sanoittaman version jo elokuvan ilmestymisvuonna.

Uutta särmää

”Kerran se soi sinulle
kirkkain kielin.
Sointi sen nyt minulle
tumma on.”

Agentsin käsittelyssä laulu sai tuoreen kaiun. Sovituksesta huolehti yhtyeen johtohahmo ja kitaristi **Esa Pulliainen** (1957–), jonka soitossa yhdistyivät ainutlaatuisella tavalla rock, rautalanka ja suomalainen iskelmä.

Tunnetta ja tulkintaa ei puuttunut myöskään Agentsin solistin, **Topi Sorsakosken** (1952–2011) lauluosuuksista. Erään arvion mukaan Sorsakoski näytti rokkibändin roudarilta, mutta lauloi kuin **Olavi Virta**.

Kovia tekijöitä

Vuonna 1979 perustetun Agentsin roolia iskelmämusiikin uudistajana on pidetty merkittävänä ja yhtyettä verrattu jopa ikimuistoiseen Dallapé-orkesteriin. Näistä syistä bändiä luotsaavalle Esa Pulliaiselle myönnettiin säveltaiteen valtionpalkinto vuonna 2003.

Agentsin riveissä on vuosikymmenten aikana ehditty nähdä nimekkäitä vokalisteja. Sorsakosken ohella mikrofonin varressa on ollut esimerkiksi **Rauli Badding Somerjoki** ja sittemmin **Jorma Kääriäinen**.

Nykyisin solistina toimii **Vesa Haaja**, jonka kanssa Agents julkaisee syyskuussa uuden albuminsa Sound On Sound.

RIKU-MATTI AKKANEN

Esa Pulliainen tunnelmoi heinäkuussa Sumiaisten Rautalankafestivaaleilla.

KANSAN SUUSTA

Onni miehen tyyrmanni

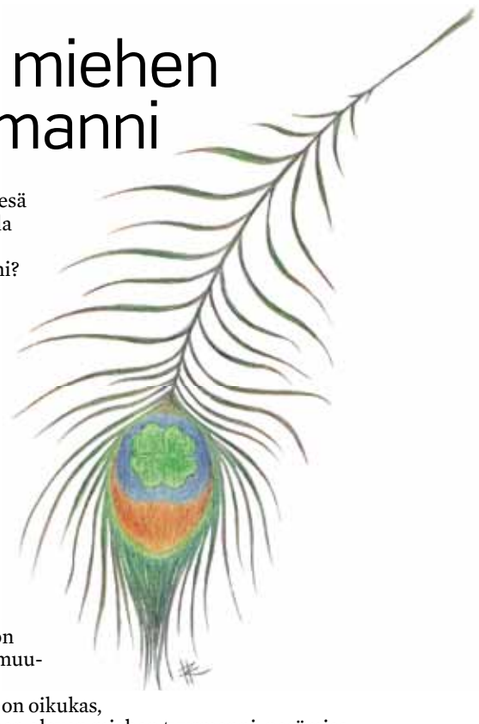

Onni yksillä, kesä kaikilla, Jumala jokaisella.

Mikä on onni? Sananparsien perusteella aika oikukas tyyppi. Onni antaa otuksen, onnellansa mies käy sotaa ja tuurilla seilaavat laivatkin. Köyhän kontissa onni ei majaile, mutta ripaus onnea on usein onnettomuudessakin.

Vaikka onni on oikukas, sen silti sanotaan olevan miehen tyyrmanni, perämies.

Onnea ei saa ostamalla eikä löydä etsien, vaan eläen, väitti entinen joensuulainen. Onni tulee etsimättä, hyvä anti pyytämättä, riimiteltiin Uudellakirkolla.

Konnien arvellaan olevan onnettaren suosiossa. Englantilaisen mukaan Jumala lähettää onnea hulluille. Suomalainen puhuu moukan tuurista.

Vanhan kansan mukaan onneen voi vaikuttaa enemmän kuin kohtaloon. Sanotaan, että onni suosii rohkeaa ja ahkeruus kovankin onnen voittaa. Sanotaan myös, että se joka pelkää vahinkoa, ei löydä onneaan. Iranilaisen mukaan onnen saa, kun ei etsi pahaa.

Epäonnea kohdanneelle voidaan todeta ikään kuin lohdutukseksi, että tasan ei käy onnen lahjat. Onni täällä vaihtelee, toisia se potkaisee takapuoleen, toisia otsaan.

Sanonnan mukaan jokainen on oman onnensa seppä. Hieman naiivilta tuntuu verrata onnea viikatteen terään tai muuhun taokseen. Näin taisi arvella myös lietolainen, joka väitti, että kukaan ei ole onnensa seppä.

TOPI LINJAMA

VILLE-PETTERI MÄÄTTÄ

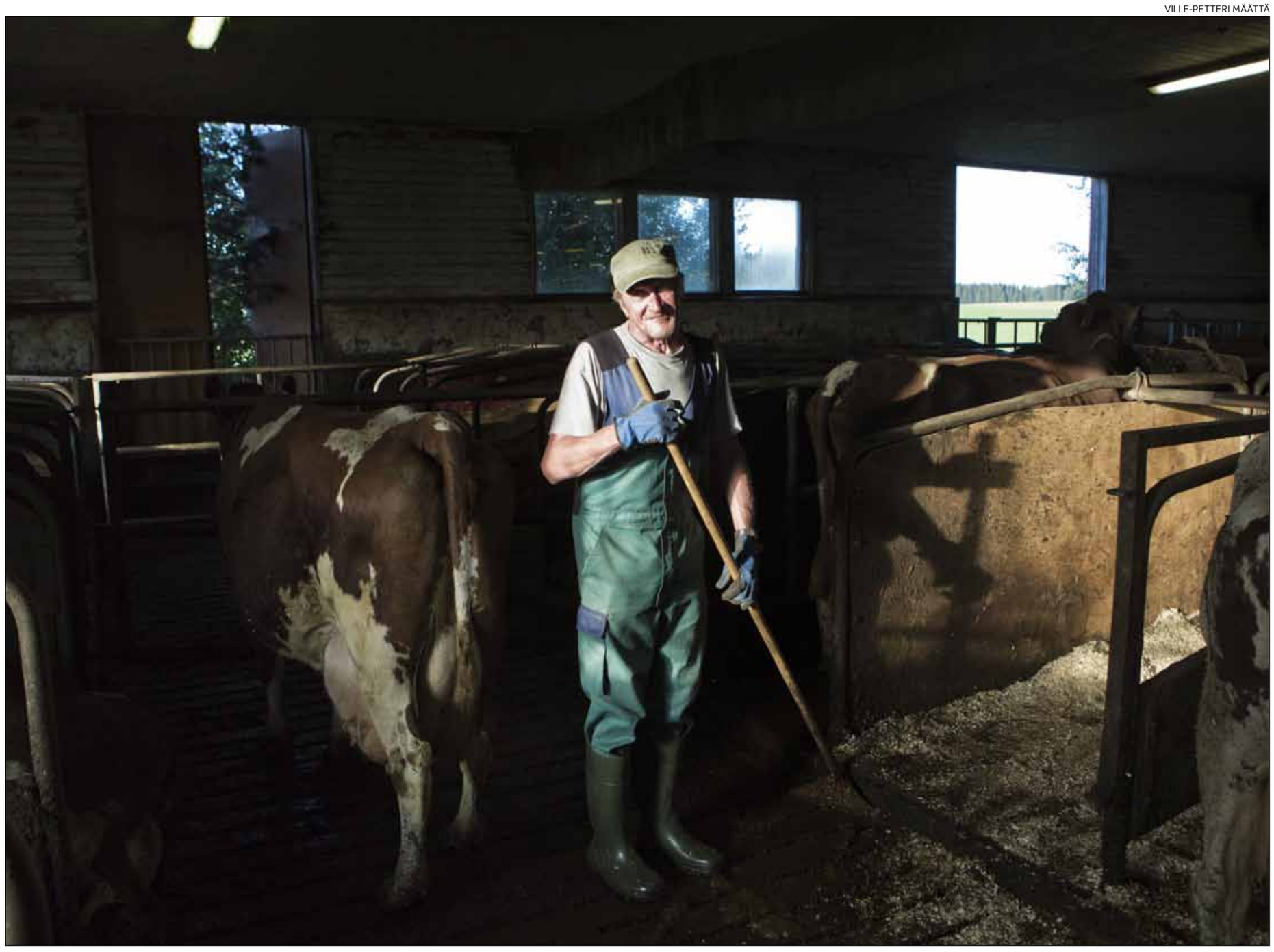

Maatalouslomittaja Osmo Kuhlmanin mukaan parasta ammattissa ovat itsenäinen työ ja eläimet.

Tyytyväinen lehmä on lomittajan palkinto

Osmo Kuhlman on tehnyt 40 vuoden uran maatalouslomittajana. Nyt on aika vaihtaa karjanhoito eläkepäiviin.

KÄRKÖLÄ (MT)
Jauhettu vilja lentää pölähtäen lehmien eteen. Väkirehukärry liikkuu tasaiseen tahtiin pitkin ruokintapöytää samalla, kun eläimiltä kysellään aamun kuulumisia.

Kärryä työntää maatalouslomittaja **Osmo Kuhlman**.

”Tällä tilalla on tullut käytyä melkeinpä vakituiseen jo toistakymmentä vuotta”, Kuhlman kertoo ja heilauttaa taas kauhaa.

Kuhlman tuntee karjan. Monta lypsyssä olevaa lehmää lomittaja on itse kantanut vasikkana karsinaan.

Tuttuun paikkaan on Kuhlmanin mukaan helppo mennä.

”Ensimmäinen päivä menee aina uudessa paikassa katellessa, mistä mitäkin löytyy.”

Ossina tunnettu Kuhlman on tehnyt maatalouslomittajan töitä 40 vuotta.

”15.7. tuli tasaluku täyteen.”

40 vuotta on pitkä aika missä tahansa työssä, saati fyysisessä lomittajan ammatissa. Ennenaikaiseksi Kuhlmanin eläkkeelle siirtymistä ei voi sanoa.

Ikää mittariin tulee loppukesästä 67 vuotta.

Puoli vuosisataa

”Sanotaanko näin, että näistä elukoista olen tienannut leipäni jo puoli vuosisataa”, Kuhlman kertoo.

Kuhlman oli 1960-luvun puolivälissä Mustialassa karjanhoitokoulussa, jonka jälkeen opintie vei karjantarkkailijakurssille Haapajärven opistoon.

”Puolenkymmentä vuotta olin pohjoisessa karjantarkkailijana, jonka jälkeen muutaman vuoden Mikkelin lähellä karjanhoitajana”, Ossi muistelee.

Lomittajan työt Kuhlman aloitti Juvalla vuonna 1974. Lomalaki tuli voimaan saman vuoden huhtikuussa.

17 vuotta meni Juvalla, jonka jälkeen Kuhlman siirtyi Kärkölään. ”Nyt olen Sysmän kirjoilla, kun näitä hallintoalueita on yhdistelty.”

Matkat pitenevät

Sysmän hallintoalue järjestää lomituspalvelut 13 kunnalle, joten työmatkat voivat olla pitkiä.

”Pisin matka minulla on ollut sata kilometriä sivu, päivässä tuli siis 400 kilometriä. Tilat vähenee, matkat pitenee”, Kuhlman tiivistää.

Työajat ovat nykyään rajatummat verrattuna Kuhlmanin alkuvaiheen lomituksiin.

”Alakuvaiheessa se oli pitkälti niin, että lomittajalla oli tilalle menosta loman loppuun asti 24 tuntia työaikaa päivässä. Virallisesti oli kahdeksan tuntia, jolta maksettiin”, Kuhlman kertoo.

”Jos lehmä poiki yöllä tai karkasi kesällä laitumelta niin hommiin lähdettiin, ei siinä kelloja katseltu.”

Rakennekehitys näkyy

Kuhlmanin aloitellessa lomittajana 25 lehmän tila oli jo iso, yleensä lehmiä oli kymmenestä kahteenkymmeneen.

”Ei tänä päivänä voi puhua samoista tiloista ollenkaan kuin 70-luvulla. Silloin oli vielä käsinlypsypaikkojakin, parhaassa paikassa 15 lehmää lypsin käsin.”

Eläimiin suhtaudutaan myös eri tavalla kuin alkuaikoina. Ensimmäisessä lomitusnavetassaan Kuhlman ei tervettä lehmää nähnyt.

Poikamiesisäntä piti lehmiä lantapohjanavetassa ja ne lypsettiin kannukoneella. Tärkein hetki päivässä tuntui olevan aina kello puoli viisi, jolloin kauppa-auto tuli.

”Kone jätettiin lehmään, kun isäntä lähti toimittamaan kauppa-autolle, jossa saattoi mennä puolikin tuntia. Eihän se hyvää tehnyt lehmille.”

Tarinoita riittää

Kuhlmanin lomitusurasta riittäisi kerrottavaa kirjaksi asti.

”Mutta kun tuo pännätaito on mitä on – puhua osaan mutta en panna paperille.”

Yksi mieleenpainuva kokemus muistuu Kuhlmanin mieleen 1970-luvulta.

Talonväki lähti Unkariin ja tila jäi lomittajan vastuulle.

”Neljä lehmää oli poikimassa, joten tiesin jo valmiiksi että tarkkana pitää olla.”

Ensimmäinen vasikka odottikin Kuhlmania navetassa jo aamulla. Iltapäivällä navetalle mennessä toinen oli poikimassa, mutta sai poikimahalvauksen.

”Ei auttanut kun soittaa eläinlääkärille. Minun hommaksi jäi ottaa kuollut vasikka pois.”

Eläinlääkäri kävi kolmena aamuna katsomassa sairasta lehmää.

”Sitten lähtiessään sano, että elä ennää huomenna soita minulle, vaan soita sairaseläinkuljetus. Minä siihen että ’kiitos’.”

Sairasauto oli siihen aikaan Juvalla pahimmassa tapauksessa kolmen lossin takana.

”Pitkä aika oli odottaa, kun näki eläimen kärsivän. Loppuviimein katsoin että nyt se on minun lopetettava”, Kuhlman kertoo.

Sairasautokin saapui aikanaan ja ruho lastattiin kyytiin.

Vaikka lehmä oli maannut kolme päivää, lopulta vain 22 kiloa lihaa hylättiin.

”Pieni jännitys oli itsellä, mitä talonväki on mieltä, kun kuulevat, että minä jouduin tappamaan lehmänkin”, Kuhlman kertoo.

Talonväki oli kuitenkin tyytyväinen ja katsoi Ossin toimineen oikein.

”Viimeisenä iltana lähdin litran konjakkipullo kainalossa pois tilalta. Silloin tuntui kyllä hyvältä, kun sai kiitosta vaikeuksista huolimatta.”

Ammattitaitoa tarvitaan

Lomittajan työ on Kuhlmanin mukaan keventynyt 1970- ja 1980-luvuilta, mutta osaamista pitää olla enemmän.

”Täytyy hallita erinäköisiä vehkeitä. Ammattikunnassa vaaditaan tietotaitoa enempi, kun jos tehtäis pelkällä Fiskarsin etukuormaimella”, Kuhlman sanoo ja heiluttaa talikkoa.

Koneita Kuhlman ei vierasta.

”Kaikki vaihtoehdot mitä navetassa on lypsykoneeksi on kyllä tullut käytyä läpi, robottitiloillakin olen ollut jo.”

Lomittajalta onnistuu myös traktorilla ajaminen.

”Kesällä olen niittosilppurilla hakenut ruokaa lehmille pellolta, talvella hakenut aumasta tai tänäpänä traktorin munia pellolta. Yhtään lehmää ei ole vielä sen takia kuollut, etten olisi saanut rehuja navettaan.”

Eläimet parasta

Parasta lomittajan ammatissa on Kuhlmanin mukaan suhteellisen itsenäinen työ.

”Ja eläimet. Vaikka ne vaativat paljon, mutta myös antavat.”

”Kun hommat on tehty ja lähtiessä kuuntelet navetan ovelta eikä sieltä kuulu kuin tasainen tuhina ja hyväntahtoinen yninä, niin se on kiitos siitä, että taas kävit.”

Kuhlman on lomittanut paljon myös sikatiloilla.

”Tykkäsin kyllä siitäkin. EU teki sen, että pienemmät sikalat lopetti. Nykyään näkee sian enää joulupöydässä.”

Lomittajaa arvostetaan

Alkuaikoina tiloilla kohtasi Kuhlmanin mukaan ennakkoluuloja.

”Tuli kommenttia, että ei meiän elukoita pysty muut hoitamaan. Sitten kun alkukankeudesta pääsi, niin katsottiin, että ei helkkari, kyllähän se Ossi hoitaa elukat niin kuin talonväki itse.”

Asenteet ovat muuttuneet ja Kuhlman sanoo maanviljelijöiden nykyään arvostavan lomittajien ammattikuntaa.

Kuhlman haluaa kiittää kaikkia yrittäjiä, joiden kanssa on ollut tekemisissä.

”Olen ollut erittäin tyytyväinen. Yrittäjille toivon tätä päivää parempaa tulevaisuutta.”

JUKKA LEHTINEN

40 vuoden aikana Osmo Kuhlman on ehtinyt lypsää lehmiä niin käsin kuin robotillakin, eikä traktorilla ajokaan tuota vaikeuksia.